

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého, soudce Davida Hipšra a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **Bc. M. H.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 10. 2025, č. j. 10 A 30/2025-37,

t a k t o :

- I. Žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků **se z a m í t á .**
- II. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- III. Soud **v y z ý v á** žalobce, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za kasační stížnost, který podle položky č. 19 sazebníku soudních poplatků činí částku **5 000 Kč**.
- IV. Soud **v y z ý v á** žalobce, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení buďto předložil plnou moc udělenou jím advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti **n e b o** ve stejné lhůtě prokázal, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 6. 1. 2025, č. j. 10.01-000616/24-0002, nevyhověla žádosti žalobce o určení advokáta k bezplatnému poskytnutí právní služby. Proti rozhodnutí podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze. Žalobu spojil s žádostí o osvobození od soudních poplatků, kterou městský soud usnesením ze dne 9. 6. 2025, č. j. 10 A 30/2025-12, zamítl. Závěry městského soudu pak potvrdil Nejvyšší správní soud, který rozsudkem ze dne 2. 9. 2025, č. j. 6 As 99/2025-11, zamítl kasační stížnost proti danému usnesení. Městský soud následně znovu vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku. Žalobce v reakci na to podal další žádost o osvobození od soudních poplatků a poplatek ve stanovené lhůtě nezaplatil. Městský soud o opakované žádosti samostatně nerozhodoval a řízení o žalobě v záhlaví označeným usnesením zastavil.

[2] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. S ní spojil žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[3] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[4] Z citovaného ustanovení vyplývá, že pro přiznání částečného osvobození od soudních poplatků musí být splněny tyto podmínky: účastník řízení požádal o osvobození, jeho návrh není zjevně neúspěšný a doložil nedostatek příjmů. Pro přiznání osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu musí navíc existovat zvlášť závažné důvody (srov. usnesení NSS ze dne 22. 5. 2014, č. j. 7 As 68/2014-50). Ani splnění majetkových podmínek ani absence zjevné neúspěšnosti návrhu však nemusí pro přiznání osvobození od soudních poplatků bez dalšího dostačovat. Smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je totiž ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu pak plyne možnost osvobození od soudních poplatků nepřiznat i v situacích, kdy se žádost tímto účelem zjevně míjí.

[5] Osvobození od soudních poplatků nemá být podle existující bohaté judikatury institutem, který by umožňoval (byť i nemajetným osobám) vést bezplatně jakékoli spory. Tento institut má za účel zajistit, aby jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně v případech, kdy je namístě, aby soudní spor vedly (rozsudky NSS ze dne 14. 10. 2015, č. j. 6 As 216/2015-10, bod 8, nebo ze dne 20. 3. 2019, č. j. 9 As 50/2019-45, bod 14). Aby bylo zabráněno zneužití institutu osvobození od soudních poplatků, je nutno důkladně zvažovat charakter vedeného sporu (rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS). Nelze pak pominout ani regulační funkci soudních poplatků, tedy omezení podávání neuvážených či svévolných návrhů na zahájení soudních řízení (rozsudky NSS ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011-22, či ze dne 14. 11. 2012, č. j. 6 Ans 14/2012-11). Bylo by tedy v rozporu s účelem daného institutu, aby byli od soudních poplatků osvobozováni účastníci v takových soudních sporech, které tito účastníci opakovaně a soustavně vyvolávají a které nemají zjevný dopad do jejich životní sféry (usnesení NSS ze dne 14. 11. 2025, č. j. 10 As 217/2025-12, bod 5).

[6] V nynější věci jde o případ, kdy stěžovatel žádal o určení advokáta k bezplatnému zastupování v řízení před Evropským soudem pro lidská práva proti usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2970/24, kterým byla z důvodu opožděnosti odmítnuta jeho blanketní ústavní stížnost. Kasační argumentace pak směřuje především k tomu, že městský soud měl namísto zastavení řízení kvůli nezaplacení soudního poplatku rozhodnout o jeho opakované žádosti o osvobození od soudních poplatků (samozřejmě

pokračování

tedy ve prospěch stěžovatele). A to poté, co neuspěl s kasační stížností proti původnímu usnesení o neosvobození od soudních poplatků (viz již zmíněný rozsudek č. j. 6 As 99/2025-11).

[7] Jak už dříve Nejvyšší správní soud uvedl, stěžovatel jen před ním vystupuje v desítkách řízení, ve kterých je žalovanou stranou Česká advokátní komora a v nichž jde o určování advokáta pro poskytování různých právních služeb (rozsudek NSS ze dne 12. 2. 2026, č. j. 1 As 206/2025-18, bod 19). Jeho procesní aktivita tak z velké části spočívá v „souzení pro souzení“, ve kterém se spory postupně „zacyklují“. V případě procesních neúspěchů pak prohlašuje členy soudních senátů (případně také jejich asistenty) za pachatele trestných činů (viz kasační stížnosti ve věcech sp. zn. 5 As 5/2026, 1 As 206/2025, 4 As 284/2025, 4 As 203/2025 či 7 As 211/2025). V nynější věci pak jde o situaci, kdy fakticky již podruhé rozporuje neosvobození od soudních poplatků v rámci stejného řízení před městským soudem, pouze s tím rozdílem, že nyní jde již o konečné rozhodnutí ve věci. A právě pro tento spor žádá osvobodit od soudních poplatků v řízení před Nejvyšším správním soudem.

[8] Jak již bylo shora uvedeno, i v případě nyní podané žádosti stěžovatele je třeba přihlídnout k charakteru vedeného sporu (usnesení č. j. 7 As 101/2011-66). Stěžovatel hodlá u Evropského soudu pro lidská práva brojit proti usnesení Ústavního soudu, kterým byla pro opožděnost odmítnuta jeho ústavní stížnost. Právě za tímto účelem podal stěžovatel žádost o určení zástupce, které žalovaná nevyhověla. Jedná se tak o rozhodnutí v řízení, které vzešlo ze žádosti stěžovatele pro zastupování v jiném řízení. Konkrétní subjektivní práva, o jejichž ochranu by se mělo jednat, se s ohledem na okolnosti dané věci ze sporu vytrácí. V nynější věci stěžovatele je tedy namíste použít shora označenou judikaturu týkající se chybějícího zjevného a přímého dopadu do životní sféry stěžovatele (srov. usnesení č. j. 10 As 217/2025-12, bod 5).

[9] Vedle toho s ohledem na regulační funkci soudních poplatků nelze v této věci odhlédnout ani od procesní historie stěžovatele. Jak již bylo řečeno, stěžovatel vede s žalovanou velké množství sporů, ve kterých jde o určování advokáta pro poskytování různých právních služeb (často právě v souvislosti s dřívějšími spory s žalovanou). Pokud by Nejvyšší správní soud žádosti stěžovatele vyhověl, regulační funkci soudních poplatků by vyprázdnil a stěžovatel by přišel o jednu z motivací pro uvážené využívání svých procesních práv. Právě toto opakované vedení obdobných sporů je pak společně s absencí zjevného dopadu do životní sféry stěžovatele podle zmíněné judikatury dostačujícím důvodem pro neosvobození od soudních poplatků (viz usnesení č. j. 10 As 217/2025-12, bod 5).

[10] Pominout nelze ani to, že stěžovatel již neuspěl s kasační stížností proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků ve stejném řízení před městským soudem. Jeho kasační argumentace, byť tentokrát vůči konečnému rozhodnutí, totiž stále směřuje vůči neosvobození od soudních poplatků (kvůli jehož nezaplacení městský soud řízení zastavil). Stěžovateli tedy již byla (s ohledem na otázku osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem) poskytnuta soudní ochrana. Nejen že tedy není zjevný dopad do životní sféry stěžovatele, ale také se nejedná o situaci, kdy by nedostatek

prostředků bránil v účinné soudní ochraně (srov. rozsudky č. j. 6 As 216/2015-10, bod 8, a č. j. 9 As 50/2019-45, bod 14).

[11] Okolnosti nynější věci tak svědčí o tom, že by se zde v souladu se shora popsanou rozhodovací praxí tohoto soudu osvobození od soudních poplatků míjelo s účelem tohoto institutu. Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že v tomto případě je namíste dobrodiní spočívající v osvobození od soudních poplatků stěžovateli odepřít, byť není vyloučeno, že by jeho majetkové poměry případně mohly (částečně) osvobození od soudních poplatků odůvodňovat.

[12] Stěžovatel má samozřejmě právo tento druh sporů vést a na jejich vedení vynakládat třeba i značnou část finančních prostředků, pokud mu objektivní právo dává procesní možnosti tak činit. Není však žádný rozumný důvod, aby náklady na tento druh sporů nesl stát prostřednictvím využití institutu osvobození od soudních poplatků, případně ustanovení zástupce. K tomu lze opět odkázat na rozsudek č. j. 1 As 206/2025-18, bod 19, jehož závěry sice směřovaly vůči osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem, avšak dají se s ohledem na výše uvedené vztáhnout i na rozhodování o osvobození od soudních poplatků v řízení před soudem zdejším.

[13] Nejvyšší správní soud proto žádost o osvobození stěžovatele od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. zamítl (výrok I). Vzhledem k tomu, že žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta, nebylo možné vyhovět ani jeho návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů (výrok II). Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. totiž lze účastníkovi ustanovit zástupce jen tehdy, splňuje-li předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

[14] Nejvyšší správní soud proto výrokem III vyzval stěžovatele ke splnění poplatkové povinnosti, která vznikla podáním kasační stížnosti [§ 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Podle položky č. 19 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou citovaného zákona, je kasační stížnost zpoplatněna částkou 5 000 Kč.

[15] Soudní poplatek lze zaplatit:

- v hotovosti na pokladně Nejvyššího správního soudu;
- bezhotovostně převodem na účet soudu číslo:
3703-46127621/0710, vedený u České národní banky,
pobočka Brno. Závazný **variabilní symbol** pro identifikaci
platby je: **1070425225**.

QR Platba

[16] Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

pokračování

[17] Podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, je předpokladem pro výkon advokacie vysokoškolské vzdělání v oboru právo získané 1. v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice, nebo 2. studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

[18] Nejvyšší správní soud proto výrokem IV tohoto usnesení vyzval stěžovatele k doložení splnění podmínky podle § 105 odst. 2 s. ř. s. pro řízení o kasační stížnosti, a to buďto předložením plné moci udělené advokátu, nebo předložením dokladu o vysokoškolském právnickém vzdělání [vysokoškolský diplom o absolvování příslušného studia (postačí v kopii)].

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Nebude-li poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, soud řízení **zastaví** [§ 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s.]. Soud však řízení nezastaví, je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by Vám mohla vzniknout újma, a ve stanovené lhůtě sdělíte soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doložíte, že bez své viny jste nemohl poplatek dosud zaplatit. K zaplacení poplatku po marném uplynutí stanovené lhůty se nepřihlíží.

Pokud úhradu soudního poplatku provádí **jiná osoba než povinná**, je nutno do zprávy pro příjemce na příkazu k úhradě uvést, za koho se úhrada provádí.

Nebude-li ve stanovené lhůtě předložena plná moc, nebo doklad o dosažení příslušného vzdělání podle této výzvy, soud kasační stížnost **odmítne** [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.].

V Brně dne 24. února 2026

Milan Podhrázký
předseda senátu